

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Anna Wilhelminapolder

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

1 juni 2017 / projectnummer: 3045

1. Voorlopig oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Goeree-Overflakkee wil het bestemmingsplan aanpassen om het windpark Oostflakkee van Renewable Energy Factory in de Anna Wilhelminapolder mogelijk te maken. Zij besluit binnenkort ook over de benodigde omgevingsvergunning(en) voor het park.¹ Het park ligt aan de zuidkant van Goeree-Overflakkee. Voordat de gemeente beslist over het bestemmingsplan en over de omgevingsvergunning zijn de milieugevolgen van het park onderzocht in een MER. De gemeente heeft de Commissie² gevraagd te beoordelen of het rapport juist en volledig is.

De Commissie vindt het MER prettig leesbaar. Het rapport laat verschillende alternatieve lijnopstellingen van turbines zien langs de dijk met de Volkerak en beschrijft de milieueffecten daarvan. Het rapport geeft aan dat maatregelen nodig zijn om teveel hinder en natuurschade te voorkomen, voor geluid en slagschaduw bij woningen langs de Krammerdijk en de Veerweg en voor vleermuizen³. Het valt de Commissie op dat de volgens het MER noodzakelijke stilstandvoorziening voor vleermuizen niet in het ontwerpbestemmingsplan is overgenomen, de reden hiervan is niet vermeld.^{4,5}

Voorlopig oordeel

De Commissie is van oordeel dat het MER bijna alle milieu-informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming. De effecten op het landschap moeten nog beter in beeld gebracht worden.

Het bestemmingsplan geeft namelijk toestemming voor relatief lage turbines met een grote rotordiameter. De verhouding staat ver af van de landschappelijke verhouding van de gulden snede⁶ waarvan het MER uitgaat. Het effect van deze afwijkende verhouding op het landschap is ook niet gevisualiseerd. Deze informatie is voor de gemeenteraad belangrijk bij haar afweging over verhoudingen tussen masthoogte en rotordiameter waarvoor het bestemmingsplan straks toestemming geeft.

-
- ¹ De gemeenteraad heeft eerder in een structuurvisie met bijbehorend MER, de locatie voor dit windpark bepaald. Zie voor het advies van de Commissie hierover www.commissiemer.nl projectnummer 2800.
 - ² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken vindt u door op www.commissiemer.nl nummer 3045 in te vullen in het zoekvak.
 - ³ Het gaat op deze locatie waarschijnlijk vooral om Ruige dwergvleermuis omdat niet kan worden uitgesloten dat bij die soort als gevolg van het windpark de zogenaamde 1% mortaliteitsnorm wordt overschreden, maar ook de andere soorten als Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis zijn slachtoffer, waarbij de eerste in aanzienlijke aantallen (maar onder de 1%). Dat geldt ook voor een aantal vogelsoorten, waarvan er een aantal een matig ongunstige staat van instandhouding hebben als Koperwiek en Kramsvogel. In de natuurbijlage wordt terecht opgemerkt dat voor een aantal soorten ontheffing in het kader van de Flora en Faunawet (de huidige Wet Natuurbescherming) zal moeten worden aangevraagd. In de bijlage wordt een stilstandvoorziening als belangrijkste mitigerende maatregel opgenomen. De Commissie merkt op dat ook het verhogen van de "tiplaagte" een belangrijke bijdrage kan leveren aan het voorkomen van slachtoffers, omdat de meeste lokaal foeragerende vogels en vleermuizen in de eerste tientallen meters boven het maaiveld vliegen.
 - ⁴ Zie pa 14.4.1 van de ecologische studie bij het MER voor deze maatregel.
 - ⁵ De Commissie is ook nagegaan in hoeverre het MER de effecten beschrijft van een windpark zoals dat in het plan wordt vastgelegd en dus ten grondslag kan liggen aan het plan. De Commissie vindt dat dit voor de meeste milieunderwerpen het geval is en dat te nemen maatregelen, om knelpunten op te lossen, zijn vastgelegd. Eén uitzondering hierop is de hiervoor genoemde stilstandvoorziening voor de Ruige dwergvleermuis.
 - ⁶ De verhouding tussen masthoogte en diameter van de rotor ligt volgens de gulden snede tussen de 1:1 en 1,2:1.

De Commissie adviseert daarom voorafgaand aan de besluitvorming over het bestemmingsplan in een aanvulling op het MER visualisaties uit te werken met de meest afwijkende verhouding mast/rotordiameter waar het bestemmingsplan toestemming voor geeft.

De gemeente heeft aangegeven dit advies over te nemen en het MER te laten aanvullen.

Aandachtspunten

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de besluitvorming. Deze hebben geen betrekking op de hierboven geadviseerde aanvulling.

Landschappelijke optimalisatiemogelijkheid

Vanuit landschap gezien is een mogelijke optimalisatie voor het windpark de 'leesbaarheid' van de 'lijnopstelling' te vergroten, door iets met turbineposities te schuiven.⁷ De Commissie geeft in overweging de (on)mogelijkheden hiervan na te gaan.

Verschijningsvorm turbines

In het MER is bij de beschrijving van de landschappelijke effecten ervan uitgegaan dat alle nieuw te plaatsen turbines een zelfde verschijningsvorm hebben (vorm turbines en grootte rotor). Hiervoor zijn echter geen voorschriften opgenomen bij het bestemmingsplan of bij de omgevingsvergunning. De Commissie adviseert hier rekening mee te houden.

Nachtelijke lichthinder

De gemeente heeft in de structuurvisie vastgelegd dat de maximale tiphoogte van het windpark minder dan 150 meter moet zijn, om de effecten van nachtelijke lichthinder door signaalverlichting te voorkomen.⁸ In het MER zijn ook opstellingen met een tiphoogte van meer dan 150 meter onderzocht, omdat Renewable Energy Factory daar een voorkeur voor heeft. De effecten van nachtelijke lichthinder en de mogelijkheden deze te beperken zijn in het MER niet beschreven. Omdat turbines groter dan 150 meter op Goeree-Overflakkee niet zijn toegestaan vindt de Commissie dit geen gemis.

Mochten turbines met een tiphoogte groter dan 150 meter in een later stadium in beeld komen dan beveelt de Commissie aan alsnog de mogelijkheden om hinder zoveel mogelijk te voorkomen in beeld te brengen. De Commissie denkt bijvoorbeeld aan de *richtlijn Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland* van de Inspectie Leefomgeving en Transport en de resultaten van het verlichtingsonderzoek bij windpark Zuidlob in Flevoland die mogelijkheden bieden om hinder door nachtelijke verlichting te minimaliseren.⁹

⁷ Door de open structuur van land en water en daarmee de zichtbaarheid, is het wenselijk een lijn te ontwikkelen met gelijke turbines en met gelijke ritmes (afstanden) binnen de lijn. Dit sluit aan bij de strakke lijn van de voormalige zeedijk. Deze regelmaat zorgt voor de beleving van regelmaat en rust. Er is geen landschappelijke onderbouwing in het MER waarom de twee laatste turbines een grotere onderlinge afstand hebben dan de rest van de lijn. Hierdoor ontstaat, gezien vanuit bepaalde posities, een minder rustig beeld. Een mogelijkheid zou zijn om meer regelmaat in de onderlinge afstanden te creëren door de voorlaatste turbine te verplaatsen. Een andere mogelijkheid is om de turbines in de lijn ogenschijnlijk gelijk te verdelen door: 'regelmatige onregelmatigheid' namelijk binnen een lijnopstelling de onderlinge afstand tussen de turbines met dezelfde afstand toe te laten nemen bijvoorbeeld met 20 meter. Hierdoor ontstaat meer variantie binnen een lijn zonder dat daarbij de leesbaarheid verstoord wordt.

⁸ Parken met een tiphoogte van 150 meter en hoger zijn verplicht nachtelijke signaalverlichting te voeren.

⁹ Zie hiervoor www.nuon.com/nieuws/nieuws/2015/onderzoek-windmolenverlichting-prinses-alexia-windpark-afgerond en www.windmolenverlichting.nl.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gemeente Goeree-Overflakkee en Renewable Energy Factory

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Goeree-Overflakkee (bestemmingsplan) en College van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning)

Besluit: bestemmingsplan en omgevingsvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2

Activiteit: De gemeente Goeree-Overflakkee wil het windpark Oostflakkee BV in de Anna Wilhelminapolder mogelijk maken.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 26 mei 2015

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 10 juni 2015 t/m 21 juli 2015

Aankondiging start procedure: 22 juli 2015

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 23 september 2015

Ter inzage legging milieueffectrapport: 23 maart t/m 4 mei 2017

Voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 1 juni 2017

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. drs. S.J. Harkema (secretaris)

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. dr. C.A. Linse (voorzitter)

dhr. ing. C.P. Slijpen

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3045](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 11 mei 2017 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

VOORLOPIG

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

